

Wersja zanonimizowana

Tłumaczenie

C-284/24-1

Sprawa C-284/24

Wniosek o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym

Data wpływu:

23 kwietnia 2024 r.

Oznaczenie sądu odsyłającego:

High Court (Irlandia)

Data wydania postanowienia o wystąpieniu z wnioskiem o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym:

12 kwietnia 2024 r.

Strona skarżąca:

LD

Strona przeciwna:

Criminal Injuries Compensation Tribunal

Minister for Justice and Equality

Ireland

Attorney General

[...]

HIGH COURT

[...]

[odesłanie krajowe]

[...]

**W SPRAWIE WNIOSKU DO TRYBUNAŁU SPRAWIEDLIWOŚCI
UNII EUROPEJSKIEJ O WYDANIE ORZECZENIA W TRYBIE
PREJUDYCJALNYM NA PODSTAWIE ART. 267 TRAKTATU
O FUNKCJONOWANIU UNII EUROPEJSKIEJ**

[...] [przedstawienie stron]

[...] [etapy postępowania krajowego zakończonego wydaniem postanowienia o wystąpieniu z wnioskiem o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym]

[...] W dniu 28 lipca 2023 r. tutejszy sąd odroczył ogłoszenie wyroku w celu formalnego wystąpienia do Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej z wnioskiem o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym [...].

Wyrok na piśmie został doręczony elektronicznie w dniu 22 marca 2024 r. i stanowi załącznik do niniejszego dokumentu.

Strony [...] przedstawiły dokumenty uzupełniające, które ułatwiają formalne wystąpienie z odesłaniem prejudycjalnym do Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej. Zostały one załączone do rzeczonego wyroku na piśmie [...] [...] [...] i obejmują trzy raporty lekarskie wyszczególniające obrażenia doznane przez skarżącego [...].

POSTANAWIA SIĘ, że zgodnie z art. 267 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej Trybunałowi Sprawiedliwości Unii Europejskiej należy przedłożyć do rozstrzygnięcia pytania [...] przedstawione w wyroku na piśmie, ogłoszonym przez [High] Court w dniu 22 marca 2024 r. [...]. Rzeczone pytania mają następujące brzmienie[.]

[...] [przywołanie pytań przedstawionych poniżej]

POSTANAWIA SIĘ RÓWNIEŻ, że niniejsze postępowanie zostaje zasadniczo zawieszono do chwili wydania rozstrzygnięcia przez Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej.

Tutejszy sąd [...] postanawia rozstrzygnąć o poniesionych dotychczas kosztach w orzeczeniu kończącym postępowanie w sprawie.

[...]

[...] [imię i nazwisko sekretarza]

SEKRETARZ

Opieczętowno: 22 kwietnia 2024 r.

[...] [przedstawiciele stron]

Załącznik, o którym mowa powyżej

[...]

HIGH COURT

[2024] IEHC 171

[...]

22 marca 2024 r.

[...] [krajowy numer ewidencyjny]

[...] [ponowne przedstawienie stron]

OZNACZENIE SĄDU WYSTĘPUJĄCEGO Z ODESŁANIEM

- 1 Niniejsze odesłanie zostało skierowane do Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej przez High Court (wysoki trybunał, Irlandia) [...] (zwany dalej „*sądem odsyłającym*”) [...].
- 2 [...] [informacje dotyczące doręczenia]

OZNACZENIE STRON W POSTĘPOWANIU GŁÓWNYM

- 3 [...]

PRZEDMIOT SPORU

- 4 Przedmiotem niniejszego postępowania (zwanego dalej „*postępowaniem procesowym*”) jest wniosek o kompensatę złożony przez skarżącego do Criminal Injuries Compensation Tribunal (organu odpowiedzialnego za orzekanie w sprawie wniosków o kompensatę za uszczerbki doznane w wyniku przestępstw) (zwanego dalej „*organem*”) na podstawie Scheme of Compensation for Personal Injuries Criminally Inflicted (systemu kompensat za uszczerbki na zdrowiu doznane w wyniku przestępstw) (zwanego dalej „*systemem*”).
- 5 System stanowi pozaustawowy mechanizm, w drodze którego państwo irlandzkie wykonuje obecnie zobowiązania spoczywające na nim na mocy dyrektywy Rady 2004/80/WE z dnia 29 kwietnia 2004 r. odnoszącej się do kompensaty dla ofiar przestępstw (zwanej dalej „*dyrektywą w sprawie kompensaty*”)¹. Pierwszą stroną przeciwną jest organ, będący podmiotem odpowiedzialnym za administrowanie systemem w państwie irlandzkim. Drugą stroną przeciwną jest dział administracji rządowej odpowiedzialny za zapewnienie skutecznej obsługi

¹ Należy przy tym zauważyć, że system został ustanowiony na długo przed wejściem w życie dyrektywy w sprawie kompensaty.

systemu przez organ. Trzecią stroną przeciwną jest osoba prawna, która na gruncie prawa ponosi odpowiedzialność za działania drugiej strony przeciwnej, jej pracowników lub pełnomocników. Czwartą stroną przeciwną jest urzędnik państwowy wyznaczony w konstytucji Irlandii, którego pozywa się w charakterze przedstawiciela. Strony przeciwne od pierwszej do czwartej są zwane dalej „stroną przeciwną” lub „państwem irlandzkim”.

- 6 Powstała w postępowaniu procesowym kwestia, która wymaga wystąpienia z niniejszym odesłaniem w trybie art. 267 [TFUE], dotyczy tego, czy wyłączenie z zakresu systemu zadośćuczynienia, w tym za krzywdę, skutkuje niezapewnieniem przysługującego skarżącemu prawa do sprawiedliwej i odpowiedniej kompensaty na podstawie art. 12 ust. 2 dyrektywy w sprawie kompensaty. Wszystkie strony postępowania przed sądem odsyłającym zgadzają się co do tego, że niezbędne jest wystąpienie z odesłaniem w trybie art. 267 [TFUE].

ISTOTNE OKOLICZNOŚCI FAKTYCZNE LEŻĄCE U PODSTAW SPORU

Napaść

- 7 Skarżący, który urodził się w Hiszpanii, jest wykwalifikowanym inżynierem oprogramowania. W dniu 12 lipca 2015 r. padł on w Irlandii ofiarą poważnej napaści o charakterze przestępczym, kiedy to przed jego własnym domem zaatakowała go grupa osób. Wobec trzech osób, z których dwie były nieletnie, wszczęto postępowanie karne i wydano wyroki skazujące za różne czyny zabronione będące skutkiem tej napaści. Skarżący nie był w stanie ustalić tożsamości nieletnich sprawców napaści.
- 8 W wyniku napaści skarżący doznał poważnego i trwałego uszkodzenia oka oraz innych obrażeń. Szczegółowe informacje dotyczące doznanych przez skarżącego uszczerbków zostały przedstawione we wniosku, który do organu złożył w jego imieniu pełnomocnik:

[Skarżący] został brutalnie zaatakowany przez grupę czterech osób, które powaliły go na ziemię, a następnie, gdy leżał już na ziemi, biły go przez około 20 minut. Podczas ataku [skarżący] stracił przytomność. Doznał on licznych urazów oka, w tym złamania ściany dolnej oczodołu oka lewego, w bezpośredniej bliskości nerwu wzrokowego. Musiał przejść operację oczu i częściowo stracił wzrok w lewym oku. Obecnie doświadcza również epizodów podwójnego widzenia ze względu na przemieszczenie mięśnia gałki ocznej. [Skarżący] doznał złamania szczęki i miał ukruszony ząb. Jego lewy bark uległ stłuczeniu. Przez pewien czas musiał nosić lewą rękę na temblaku, zaś ręka ta była częściowo unieruchomiona. Ponadto został też poturbowany w rejonie talii i klatki piersiowej. W następstwie ataku [skarżący] doświadcza również stresu psychicznego i mierzy się z zaburzeniami lękowymi [...].

Obecnie [skarżącemu] dokucza też ból. Częściowo utracił on również wzrok w lewym oku. W dalszym ciągu doświadcza epizodów podwójnego widzenia w obu oczach, zwłaszcza po porannym przebudzeniu. Jego lewa ręka nadal jest częściowo unieruchomiona. Wciąż doświadcza on stresu psychicznego i ma zaburzenia lękowe. Jego ząb pozostaje ukruszony [...].

W następstwie tego zdarzenia [skarżący] przez rok nie wykonywał pracy [...].

[Skarżący] został zwolniony z pracy i obecnie pozostaje bez zatrudnienia².

Wniosek skarżącego o przyznanie kompensaty z systemu

- 9 W dniu 1 października 2015 r. skarżący złożył do organu wniosek o przyznanie kompensaty z systemu. W dniu 14 lutego 2019 r. skarżącemu zostało doręczone orzeczenie organu z dnia (zwane dalej „**orzeczeniem**”), na podstawie którego przyznano mu kwotę 645,65 EUR tytułem kompensaty z systemu (zwaną dalej „**przyznaną kompensatą**”).
- 10 W orzeczeniu wskazano w szczególności, co następuje:

„[Skarżący] doznał uszczerbku na zdrowiu w wyniku brutalnej napaści i pobicia, do których doszło przed jego domem w Dublinie w dniu 12 lipca 2015 r., kiedy to został zaatakowany przez grupę osób, w tym nieletnich, z których część została oskarżona o popełnienie różnych czynów zabronionych. Jak dotąd [skarżący] nie otrzymał kompensaty.

Organ doszedł do przekonania, że dochodzone wydatki własne można bezpośrednio przypisać przestępstwom z użyciem przemocy oraz że wniosek jest objęty zakresem systemu ogólnego [...].

Organ zauważył, że [skarżący] nie dochodzi wydatków poniesionych w związku z urazami zębów.

Organ postanawia wypłacić, jako świadczenie ex gratia, kompensatę w wysokości 645,62 EUR z tytułu poniesionych przez [skarżącego] wydatków własnych, które można bezpośrednio przypisać zarzucanym przestępstwom z użyciem przemocy, w tych również tych spośród nich, które zostały potwierdzone.

Na gruncie systemu organ nie może przyznać świadczenia równoważnego kwocie pieniędzy skradzionych [skarżącemu] w trakcie ataku ani też odszkodowania za inne szkody rzeczowe”.

² W toku postępowania procesowego przed sądem odsyłającym skarżący przedłożył trzy raporty lekarskie zawierające bardziej szczegółowe informacje na temat doznanych uszczerbków. [...]

- 11 W piśmie organu z dnia 14 lutego 2019 r. nie podano części składowych przyznanej kompensaty. W dniu 3 kwietnia 2019 r. pełnomocnicy skarżącego złożyli należycie uzasadniony wniosek o wskazanie tych części składowych. Pismem z dnia 10 kwietnia 2019 r. organ poinformował pełnomocników skarżącego o częściach składowych przyznanej kompensaty, które kształtowały się następująco:

<i>„Oplata za wymianę prawa jazdy</i>	<i>44,20 EUR</i>
<i>Koszt wymiany okularów</i>	<i>339,00 EUR</i>
<i>Leki</i>	<i>28,82 EUR</i>
<i>Szpital</i>	<i>100,00 EUR</i>
<i>Koszty podróży</i>	<i>133,63 EUR</i>
<i>Razem</i>	<i>645,65 EUR”.</i>

- 12 Skarżący wskazał jedynie wydatki w wysokości 645,65 EUR, w związku z czym przyznana kompensata odzwierciedla kwotę łącznego roszczenia zgłoszonego z tytułu wydatków własnych. Zgodnie z przepisami dotyczącymi systemu przyznana kompensata była ograniczona do kwoty poniesionych przez skarżącego wydatków własnych i nie obejmowała zadośćuczynienia, w tym za krzywdę, niezależnie od istotnych i utrzymujących się uszczerbków doznanych przez niego w wyniku ataku.

Postępowanie procesowe

- 13 W dniu 2 sierpnia 2019 r. skarżący wszczął postępowanie procesowe, w którym wnosi w szczególności o:

- *stwierdzenie, że system jest niezgodny ze zobowiązaniami, jakie spoczywają na państwie irlandzkim na mocy dyrektywy Rady 2004/80/WE z dnia 29 kwietnia 2004 r. i art. 1 lub 3 lub 4 lub 7 lub 9 Karty praw podstawowych, ponieważ nie zapewnia sprawiedliwej i odpowiedniej kompensaty, gdyż wyłącza z zakresu systemu zadośćuczynienie, w tym za krzywdę;*
- *stwierdzenie, że skarżący jako osoba będąca ofiarą przestępstwa, której prawa do kompensaty powinny być zostać zapewnione przez państwo irlandzkie, jest uprawniony do zadośćuczynienia za krzywdę.*

SYSTEM KRAJOWY

- 14 System jest pozaustawowym systemem administracyjnym, finansowanym z corocznych i ograniczonych kwotowo dotacji pieniężnych. Został on pomyślany

w celu wypłacania, w odpowiednich przypadkach, rekompensat osobom, które doznały uszczerbków w wyniku przestępstw.

- 15 Konieczność opracowania takiego systemu była motywowana faktem, że ofiary przestępstw nie dysponowały żadnym realnym i skutecznym środkiem prawnym, z którego mogły skorzystać w razie doznania uszczerbków (również w sytuacji, w której sprawcy nie mogą zostać zidentyfikowani lub mogą nie posiadać środków wystarczających do naprawienia szkody w przypadku przypisania im odpowiedzialności w innych postępowaniach). W ujęciu historycznym system został ustanowiony w 1974 r. w związku z zamachami bombowymi, które zostały przeprowadzone przez terrorystów w Dublinie pod koniec 1972 r. i na początku 1973 r.
- 16 Od dnia 1 października 1972 r. osoby, które doznały uszczerbku wskutek przestępstwa z użyciem przemocy, które podlega jurysdykcji państwa irlandzkiego, mogą się ubiegać o skorzystanie ze środków prawnych przewidzianych w ramach systemu. Pracom przygotowawczym nad systemem przyświecało założenie, że powinien on być zrozumiały dla osoby o nikomej wiedzy prawniczej lub osoby nieposiadającej takiej wiedzy, oraz że taka osoba, działając w imieniu własnym, powinna móc złożyć wniosek do organu bez potrzeby korzystania z pomocy prawnej.
- 17 W dniu 8 maja 1974 r. utworzono organ, który jest odpowiedzialny za administrowanie systemem i rozpatrywanie wniosków w pierwszej instancji. Rozpoczął on zatem funkcjonowanie jeszcze przed wejściem w życie dyrektywy w sprawie kompensaty. System, począwszy od swojego zarania, był dwukrotnie zmieniany – w 1986 r. (to właśnie tego systemu dotyczy postępowanie procesowe^[...]) oraz w 2021 r.^[...].
- 18 Artykuł 1 [regulaminu] systemu przewiduje, że kompensata może zostać wypłacona w przypadku uszczerbku na zdrowiu, „*jeżeli uszczerbek można bezpośrednio przypisać przestępstwu z użyciem przemocy [...]*”. W swoim pierwotnym kształcie system umożliwiał wypłatę zadośćuczynienia, w tym za krzywdę, jednak z tej instytucji prawnej zrezygnowano w 1986 r., ponieważ stanowiła ona obciążenie dla zasobów finansowych państwa w okresie głębokiej recesji gospodarczej.
- 19 W rezultacie zmian wprowadzonych w 1986 r. dopuszczono możliwość wypłaty ofiarom świadczenia ex gratia w drodze kompensaty. W szczególności art. 6 [regulaminu systemu] przewidywał, że kompensata jest przyznawana przez organ zgodnie z przesłankami odpowiedzialności odszkodowawczej określonymi w Civil Liability Act 1995 (ustawie o odpowiedzialności cywilnej z 1995 r.) (z późniejszymi zmianami), z zastrzeżeniem, iż kompensaty nie wypłaca się:
  - a) *tytułem odszkodowania karnego, nawiązki lub odszkodowania retorsyjnego;*

- b) *na poczet środków utrzymania dziecka urodzonego przez ofiarę przestępstwa na tle seksualnym;*
  - c) *z tytułu utraty lub ograniczenia perspektyw życiowych w związku z obniżeniem oczekiwanej długości życia;*
  - d) *jeżeli ofiara zmarła, na poczet majątku spadkowego ofiary; lub*
  - e) *w odniesieniu do uszczerbków doznanych w dniu 1 kwietnia 1986 r. lub po tym dniu, za krzywdę. [podkreślenie dodane]*
- 20 Nie istnieje górny pułap kompensaty wypłacanej z systemu. W ramach systemu koszty i wydatki z tytułu obsługi prawnej nie podlegają zwrotowi.
- 21 Główna kwestia sporna w postępowaniu procesowym dotyczy wyłączenia możliwości wypłaty kompensaty za doznany uszczerbek przyjmujący postać wyrządzonej ofierze krzywdy oraz zgodności tego wyłączenia z art. 12 ust. 2 dyrektywy w sprawie kompensaty.

KONTEKST PRAWNY

Prawo Unii

Dyrektywa w sprawie kompensaty

- 22 Artykuł 12 ust. 2 dyrektywy w sprawie kompensaty zobowiązuje państwa członkowskie do zapewnienia praw przysługujących ofiarom umyślnych przestępstw z użyciem przemocy w sytuacjach krajowych i transgranicznych w drodze zagwarantowania im „sprawiedliwej i odpowiedniej kompensaty”. Jest on sformułowany w następujący sposób:

„Wszystkie państwa członkowskie zapewniają, że ich przepisy krajowe przewidują istnienie systemu kompensaty dla ofiar umyślnych przestępstw z użyciem przemocy popełnionych na ich odpowiednich terytoriach, który gwarantuje sprawiedliwą i odpowiednią kompensatę dla ofiar”.

- 23 W motywach dyrektywy w sprawie kompensaty tak wyjaśniono jej cele:

„(1) Jednym z celów Wspólnoty Europejskiej jest zniesienie między państwami członkowskimi przeszkód w swobodnym przepływie osób i usług.

(3) Na posiedzeniu w Tampere w dniach 15–16 października 1999 r., Rada Europejska wezwała do sporządzenia minimalnych norm ochrony ofiar przestępstw, w szczególności dostępu ofiar przestępstw do wymiaru sprawiedliwości i ich praw do odszkodowania za szkody, z uwzględnieniem kosztów procesu. [...]

(6) *Ofiary przestępstw w Unii Europejskiej powinny być uprawnione do sprawiedliwej i odpowiedniej kompensaty za doznany uszczerbek, niezależnie od tego, w jakim miejscu we Wspólnocie Europejskiej przestępstwo zostało popełnione.*

(7) *Niniejsza dyrektywa ustanawia system współpracy w celu ułatwienia ofiarom przestępstw dostępu do kompensaty w sytuacjach transgranicznych, który powinien działać na podstawie systemów państw członkowskich dotyczących kompensaty dla ofiar umyślnych przestępstw z użyciem przemocy, popełnionych na ich odpowiednich terytoriach. Dlatego też mechanizm kompensaty powinien istnieć we wszystkich państwach członkowskich. [...]*

(10) *Ofiary przestępstw często nie są w stanie uzyskać kompensaty od sprawcy, ponieważ sprawca może nie posiadać koniecznych środków w celu uczynienia zadość orzeczeniu o odszkodowaniu lub ponieważ sprawca nie może zostać zidentyfikowany lub osądzony”.*

Orzecznictwo sądów Unii

- 24 Artykuł 12 ust. 2 dyrektywy w sprawie kompensaty nie był przedmiotem szczególnych rozważań Trybunału. Choć nie istnieją sprawy, które bezpośrednio i kategorycznie odnoszą się do głównej kwestii spornej w postępowaniu procesowym, mianowicie czy oraz w jakim zakresie należy przyznać kompensatę za szkodę majątkową i niemajątkową, w tym krzywdę, to użytecznych wskazówek może dostarczyć wydany niedawno przez Trybunał wyrok **BV**.

Sprawiedliwa i odpowiednia kompensata

- 25 W wyroku **BV** sąd odsyłający złożył wniosek o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym, w którym zwrócił się w szczególności o wyjaśnienie, czy ryczałtowa kompensata w wysokości 4800 EUR przyznawaną ofiarom przestępstwa związanego z użyciem przemocy na tle seksualnym w ramach włoskiego systemu kompensaty można uznać za „sprawiedliwą i odpowiednią” w rozumieniu art. 12 ust. 2 dyrektywy w sprawie kompensaty.
- 26 Trybunał orzekł, że choć dyrektywa w sprawie kompensaty nie stoi na przeszkodzie ryczałtowej kompensacie, to kwota ryczałtowa w wysokości 4800 EUR nie wydaje się odpowiadać „sprawiedliwej i odpowiedniej kompensacie” w rozumieniu art. 12 ust. 2. W ramach rozstrzygnięcia tej kwestii Trybunał sformułował następujące zasady:

(i) państwom członkowskim przysługuje pewien zakres uznania w odniesieniu do określenia wysokości wypłacanej kompensaty, a także szczegółowych zasad ustalania takiej kompensaty (pkt 58, 61);

(ii) kompensata ma zostać wypłacona przez właściwy organ państwa członkowskiego, na którego terytorium zostało popełnione przestępstwo,

w drodze krajowego systemu kompensaty, „którego stabilność finansową należy zapewnić w celu zagwarantowania sprawiedliwej i odpowiedniej kompensaty dla wszystkich ofiar umyślnych przestępstw z użyciem przemocy” (pkt 59);

(iii) „sprawiedliwa i odpowiednia kompensata” w rozumieniu art. 12 ust. 2 dyrektywy w sprawie kompensaty nie musi koniecznie odpowiadać odszkodowaniu, jakie może zostać zasądzone od sprawcy takiego przestępstwa. Taka kwota kompensaty „nie musi zapewniać pełnego naprawienia szkody majątkowej i niemajątkowej poniesionej przez tę ofiarę” (pkt 60).

27 Trybunał wskazał również następujące „istotne elementy” wykładni art. 12 ust. 2 dyrektywy w sprawie kompensaty, które powinny zostać wzięte pod uwagę przez państwa członkowskie w celu zapewnienia, że ofiarom umyślnych przestępstw z użyciem przemocy przyznawana jest „sprawiedliwa i odpowiednia” kompensata:

(i) państwo członkowskie wykroczyłoby poza zakres uznania przyznany mu w art. 12 ust. 2 dyrektywy w sprawie kompensaty, „gdyby jego przepisy krajowe przewidywały dla ofiar umyślnych przestępstw z użyciem przemocy kompensatę czysto symboliczną lub oczywiście niewystarczającą w świetle powagi konsekwencji, jakie ma dla tych ofiar popełnione przestępstwo” (pkt 63, podkreślenie dodane);

(ii) kompensata przyznana ofiarom na podstawie art. 12 ust. 2 dyrektywy w sprawie kompensaty „stanowi [...] wkład w naprawienie poniesionej przez nie szkody majątkowej i niemajątkowej” (pkt 64, podkreślenie dodane);

(iii) wkład w naprawienie szkody majątkowej i niemajątkowej „może zostać uznany za »sprawiedliwy i odpowiedni«, jeżeli wyrównuje w odpowiednim zakresie cierpienia, na które ofiary zostały narażone” (pkt 64, podkreślenie dodane);

(iv) art. 12 ust. 2 dyrektywy w sprawie kompensaty nie stoi na przeszkodzie wypłacie ryczałtowej kompensaty, o ile ryczałtowa kwota może być różnicowana „w zależności od rodzaju doznanej przemocy”, tak aby uniknąć przyznania kompensaty, która jest „oczywiście niewystarczająca” (pkt 65, 66);

(v) ryczałtowa kompensata nie może zostać uznana za „sprawiedliwą i odpowiednią”, jeżeli nie uwzględnia „powagi konsekwencji”, jakie ma dla ofiar popełnione przestępstwo (pkt 69);

(vi) kompensata musi stanowić „[odpowiedni] [wkład] w naprawienie poniesionej szkody majątkowej i niemajątkowej” (pkt 69, podkreślenie dodane).

- 28 W opinii w sprawie **BV** rzecznik generalny zauważył, że uzasadnienie i logika leżące u podstaw wypłaty kompensaty na podstawie tej dyrektywy oraz odszkodowania przyznawanego w ramach krajowego prawa regulującego odpowiedzialność deliktową są różne. Na gruncie krajowego prawa regulującego odpowiedzialność deliktową odszkodowanie, które powinien wypłacić sprawca, jest zazwyczaj zgodne z logiką pełnego naprawienia szkody lub przywrócenia stanu poprzedniego, zaś przyznana suma powinna jak najdokładniej odpowiadać pełnemu wyrównaniu szkody, uszczerbku lub krzywdy doznanych przez ofiarę. Z kolei logika kompensaty przyznawanej na podstawie dyrektywy w sprawie kompensaty zasadza się na (uogólnionym) państwowym wsparciu (pieniężnym) dla ofiar przestępstw, zaś podstawy stosowania tego systemu nie można się doszukiwać w jakiejś postaci uchybienia po stronie organów państw członkowskich.
- 29 W opinii w sprawie **BV** rzecznik generalny wskazał ponadto, że choć wymóg, aby kompensata była sprawiedliwa i odpowiednia, ogranicza przysługujący państwom członkowskim zakres uznania, to owo ograniczenie jest jednak wyjątkowo skromne. Oznacza to, że dyrektywa w sprawie kompensaty niewątpliwie przyznaje państwom członkowskim pewien zakres uznania przy kształtowaniu ich odpowiednich systemów kompensaty. W niniejszej sprawie sąd odsyłający zastanawia się jednak, czy państwa członkowskie są uprawnione do takiego ograniczenia zakresu swoich odpowiednich systemów kompensaty dla ofiar umyślnych przestępstw z użyciem przemocy, że z tego zakresu całkowicie wyłącza się wypłatę kompensaty za szkodę niemajątkową, w tym krzywdę.

Szkoda niemajątkowa

- 30 W wyroku **BV** Trybunał nie wyjaśnił, jaką szkodę można uznać za „niemajątkową”. Wydaje się, że jak dotąd ta kwestia nie była analizowana przez Trybunał w kontekście dyrektywy w sprawie kompensaty.
- 31 Termin szkoda „*niemajątkowa*” był przedmiotem pewnych rozważań Trybunału w sprawach, w których dochodzono naprawienia szkody na podstawie art. 340 TFUE w kontekście ochrony danych.
- 32 Na s. 12 opinii w sprawie **Unia Europejska (reprezentowana przez Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej)/Kendrion NV** (C-150/17, EU:C:2018:612), która dotyczyła skargi o odszkodowanie i zadośćuczynienie wniesionej na podstawie art. 340 TFUE, rzecznik generalny szczegółowo zbadał pojęcie szkody niemajątkowej. W pkt 105 i nast. rzecznik generalny stwierdził, co następuje:

„105. Odszkodowanie zasądzane na podstawie art. 340 TFUE ma na celu przywrócenie, w możliwie jak największym stopniu, składników mienia poszkodowanego do stanu sprzed bezprawnego zachowania instytucji Unii.

W związku z tym straty pieniężne, które stanowią bezpośredni skutek takiego zachowania, są zwykle naprawiane w drodze wypłaty równej im kwoty.

106. [To obliczenie kwoty równej stratom] [n]ie jest [...] jednak możliwe w odniesieniu do strat niepieniężnych lub niemajątkowych. W większości systemów prawnych pojęcie szkody »niemajątkowej« odnosi się do szkód niematerialnych, którym nie można łatwo przypisać wartości ekonomicznej, ponieważ – ściśle rzecz ujmując – nie mają one wartości rynkowej. Typowymi przykładami takiej szkody są ból i cierpienie, stres, pogorszenie jakości życia lub relacji z innymi ludźmi. W istocie obejmują one różne formy szkód fizycznych lub psychicznych [...].

108. Jeśli (niesymboliczne) zadośćuczynienie pieniężne jest w danej sprawie uważane za najbardziej odpowiednią formę naprawienia szkody, to określenie kwoty, która ma zostać przyznana, nie jest łatwym zadaniem. Sądy rozpatrujące taką sprawę muszą oszacować wysokość kwoty, która w wystarczającym stopniu odzwierciedla szkodę poniesioną przez poszkodowanego i nie karze w sposób nadmierny podmiotu dopuszczającego się bezprawnego zachowania. Z powodu braku oczywistych czy powszechnie przyjmowanych wskaźników o charakterze ekonomicznym sądy mogą odnieść się jedynie do zasad ogólnych, takich jak na przykład z jednej strony uczciwość, sprawiedliwość i proporcjonalność oraz z drugiej strony przewidywalność, pewność prawa i równe traktowanie.

109. Jest zatem nieuniknione, że przy ustalaniu zaistnienia szkody niemajątkowej, określaniu najlepszych sposobów jej odpowiedniego naprawienia oraz, w stosownych przypadkach, obliczaniu wysokości przyznawanej kwoty sądy dysponują znaczną swobodą oceny”.

- 33 Wyrok *UI/Österreichische Post AG* (C-300/21) był pierwszym orzeczeniem, w którym Trybunał pochylił się nad zagadnieniem szkody niemajątkowej w kontekście art. 82 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 z dnia 27 kwietnia 2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych (zwanego dalej „RODO”). Trybunał zauważył, że RODO nie zawiera przepisu mającego na celu określenie zasad dotyczących oszacowania odszkodowania, którego może dochodzić osoba, której dane dotyczą. W związku z tym, wobec braku norm prawa Unii w tej dziedzinie, do porządku prawnego każdego państwa członkowskiego należy określenie zasad regulujących środki prawne mające na celu ochronę uprawnień przysługujących podmiotom prawa, w szczególności zaś kryteriów pozwalających na określenie zakresu należnego odszkodowania, z zastrzeżeniem poszanowania zasad równoważności i skuteczności. W wyroku *VB/Natsionalna agentsia za prihodite* (C-340/21, EU:C:2023:986) Trybunał potwierdził, że pojęcie „szkody niemajątkowej” obejmuje sytuację, w której osoba, której dane dotyczą, ma uzasadnione obawy, iż niektóre z jej danych osobowych mogłyby zostać w przyszłości rozpowszechnione przez osoby trzecie lub przez nie wykorzystane w sposób stanowiący nadużycie.

- 34 W dniu 20 kwietnia 2009 r. Komisja przedłożyła Radzie, Parlamentowi i Europejskiemu Komitetowi Ekonomiczno-Społecznemu sprawozdanie dotyczące stosowania dyrektywy w sprawie kompensaty. Przedstawiono w nim wyniki badania istniejącego wówczas stadium wdrażania dyrektywy w sprawie kompensaty w państwach członkowskich, obejmującego okres od dnia 1 stycznia 2006 r. do dnia 31 grudnia 2008 r. W tym sprawozdaniu odnotowano w szczególności, że zdecydowana większość państw członkowskich zapewnia w swoich systemach kompensaty zarówno w przypadku uszczerbku na zdrowiu, jak i śmierci, jak również że znaczna większość oferuje w ich ramach także kompensaty w przypadku choroby i szkód psychicznych. Sformułowano w nim wniosek, że krajowe systemy kompensat zapewniają sprawiedliwą i odpowiednią kompensatę dla ofiar oraz że wydaje się, iż w tym zakresie istnieje znacząca zgodność pośród państw członkowskich.

Prawo krajowe

Prawodawstwo krajowe

- 35 System nie jest instrumentem ustawodawczym. Jest to postępowanie administracyjne, w ramach którego ofiary przestępstw mogą się ubiegać o kompensatę od państwa. Uznaje się, że został on ustanowiony przed wejściem w życie dyrektywy w sprawie kompensaty.

Orzecznictwo krajowe

Odpowiednie orzecznictwo krajowe, w którym badano, czy dyrektywa w sprawie kompensaty przewiduje prawo do kompensaty za krzywdę

- 36 Wydany przez Trybunał wyrok **BV** został szczegółowo przeanalizowany przez Court of Appeal (sąd apelacyjny, Irlandia) w wyroku **Doyle przeciwko The Criminal Injuries Compensation Tribunal i in.** oraz **Kelly przeciwko The Criminal Injuries Compensation Tribunal i in.** ([2020] IECA 342; zwanym dalej „wyrokiem Doyle/Kelly”). Wnoszący apelację podnieśli wobec systemu liczne zarzuty oraz argumentowali w szczególności, że wyłączenie z jego zakresu kompensaty za krzywdę narusza art. 12 ust. 2 dyrektywy w sprawie kompensaty.
- 37 Wnoszący apelację twierdzili, że sądy powinny się kierować zasadami równoważności i skuteczności oraz że są one zobowiązane, w świetle wydanego przez Trybunał wyroku **BV**, do zapewnienia, iż „w pewnym stopniu uwzględnia się powagę konsekwencji krzywdy doznanej przez ofiary” umyślnych przestępstw, co powinno nastąpić w drodze wprowadzenia uprawnienia do przyznania zadośćuczynienia. Strona przeciwna utrzymywała, że poczynione przez Trybunał ustalenia dotyczące „sprawiedliwej i odpowiedniej” kompensaty (pkt 58, 61) należy odczytywać w kontekście systemu włoskiego, który przewidywał ryczałtowe kwoty kompensaty. Z kolei system irlandzki nie ustanawia górnego pułapu kompensaty, która może zostać wypłacana z tytułu wielu różnych wydatków własnych, w tym utraty przyszlých dochodów.

38 W pkt 69 Court of Appeal (sąd apelacyjny) potwierdził, że „nie może już być wątpliwości, iż dyrektywa [w sprawie kompensaty] faktycznie przyznaje umocowane w porządku prawnym Unii prawo do kompensaty przez państwo”, którego beneficjentami są ofiary umyślnych przestępstw z użyciem przemocy.

39 Na podstawie przedstawionych przez Trybunał „istotnych wyjaśnień” w przedmiocie zakresu stosowania dyrektywy w sprawie kompensaty oraz w świetle potwierdzenia przezeń istnienia umocowanego w porządku prawnym Unii prawa do kompensaty [...] [sąd] doszedł do wniosku, że należy przeanalizować w szczególności zakres tego prawa oraz „przede wszystkim, wyłączenie z zakresu systemu irlandzkiego kompensaty za krzywdę [...]”.

40 Court of Appeal (sąd apelacyjny) zauważył, że w wyroku **BV** znajdują się elementy, które potwierdzają zarówno stanowisko wnoszących apelację, jak i strony przeciwnej. Elementy przemawiające za słusnością stanowiska strony przeciwnej zostały podsumowane w następujący sposób (pkt 129):

„Zawarte w wyroku nawiązania do przysługującego państwom członkowskim zakresu uznania i potrzeby zapewnienia stabilności finansowej systemów krajowych, jak również sformułowane wnioski, że kompensata nie musi odpowiadać odszkodowaniu zasądzonemu od faktycznego sprawcy oraz że zakazana jest kompensata »czysto symboliczna« lub »oczywiście niewystarczająca«, a także fakt wyrażenia zasadniczej aprobaty dla systemów opartych na ryczałtowej kompensacie wydają się potwierdzać stanowisko państwa”.

41 Co się tyczy stanowiska wnoszących apelację, Court of Appeal (sąd apelacyjny) zwrócił uwagę na zawarte w wyroku **BV** „liczne wzmianki” zarówno o szkodzie majątkowej, jak i niemajątkowej, i stwierdził (pkt 129):

„Niemniej jednak wyraźne i liczne wzmianki o szkodzie »niemajątkowej« oraz majątkowej można uznać za potwierdzenie bronionego przez wnoszących apelację poglądu, że nie można ab initio całkowicie wyłączyć zadośćuczynienia za krzywdę”.

42 W pkt 129 Court of Appeal (sąd apelacyjny) orzekł, co następuje:

„W ocenie sądu wyrok **BV** zawiera wiele wskazówek na temat tego, co należy uznawać za »sprawiedliwą i odpowiednią« kompensatę, natomiast nie sygnalizuje w sposób definitywny, czy państwo członkowskie powinno w pewnym zakresie wypłacić zadośćuczynienie za krzywdę”. [podkreślenie dodane]

43 Court of Appeal (sąd apelacyjny) stwierdził, że w celu rozstrzygnięcia kwestii, czy zakresem systemu należy objąć zarówno odszkodowanie, jak i zadośćuczynienie (a więc czy powinien on obejmować tak szkody majątkowe, jak i niemajątkowe), sąd irlandzki być może będzie musiał wystąpić z odesłaniem prejudycjalnym, natomiast sam nie wyraził gotowości do skierowania w tej

sprawie do Trybunału takiego odesłania, między innymi ze względu na przedwczesność.

Odpowiednie orzecznictwo krajowe dotyczące szkody „niemajątkowej”

- 44 Kwestia, jakiej szkody musi doznać ofiara umyślnego przestępstwa z użyciem przemocy, aby szkodę tę można było uznać za szkodę „niemajątkową”, nie została rozstrzygnięta w prawie irlandzkim. Nie jest to zaskakujące, skoro system nie przewiduje wypłaty zadośćuczynienia za takie szkody. Można jednak wskazać, że zagadnienie zakresu pojęcia szkody [„niemajątkowej”] było ostatnio analizowane przez Circuit Court (sąd okręgowy, Irlandia) w kontekście ochrony danych.
- 45 W wyroku *Kaminski przeciwko Ballymaguire Foods Limited* ([2023] IECC 5), [...] [sąd] doszedł do przekonania, że naruszenie przez pozwaną art. 117 Data Protection Act 2018 (ustawy o ochronie danych z 2018 r.) lub RODO wprawiło powoda w poważne zakłopotanie i naraziło go na bezsenność oraz że należy mu przyznać zadośćuczynienie za szkodę niemajątkową. Sąd przedstawił czynniki, które mogą mieć zastosowanie przy szacowaniu zadośćuczynienia za szkodę niemajątkową, i wskazał między innymi, co następuje:

„Nie istnieje minimalny próg dotkliwości wymagany do zmaterializowania się roszczenia o zadośćuczynienie za szkodę niemajątkową. Zadośćuczynienie za szkodę niemajątkową nie obejmuje jednak »zwykłego zdenerwowania«.

Musi istnieć związek między naruszeniem ochrony danych a szkodą będącą przedmiotem roszczenia.

Jeżeli szkoda ma charakter niemajątkowy, to musi być ona rzeczywista, a nie hipotetyczna.

Szkoda musi zostać udowodniona. Wysoce pożądane są dowody potwierdzające. Na przykład w przypadku powództwa o zadośćuczynienie za doznane nieprzyjemności oraz niepokój pożądane są niezależne dowody, takie jak opinia psychologiczna lub dowody o charakterze medycznym [...]”.

Odpowiednie orzecznictwo krajowe dotyczące funkcji i szacowania zadośćuczynienia za krzywdę

- 46 Funkcja zadośćuczynienia za krzywdę była badana w wyroku Supreme Court (sądu najwyższego, Irlandia) w sprawie *Sinnott przeciwko Quinnsworth* ([1984] ILRM 523), w którym sąd orzekł, co następuje (s. 531):

„Zadośćuczynienie ma stanowić sprawiedliwą i godziwą rekompensatę pieniężną za spowodowane uszczerbkiem krzywdę, niedogodności i utratę zadowolenia z życia, których powód doznał i będzie doznawał”.

47 W dokumencie konsultacyjnym pt. „*Compensating the Victims of Crime*” [...] Law Reform Commission (komisja ds. reformy prawodawstwa, Irlandia) zauważa, że ofiara każdego przestępstwa może wystąpić na drogę sądową przeciwko osobie, której zarzuca, iż wyrządziła jej szkodę, ponieważ czyn zabroniony zazwyczaj stanowi również czyn niedozwolony, taki jak napaść i spowodowany nią uszczerbku na zdrowiu.

48 Co się tyczy szacowania zadośćuczynienia należnego od sprawcy, Court of Criminal Appeal (sąd apelacyjny w sprawach karnych, Irlandia) orzekł, w wyroku w sprawie *The People (DPP) przeciwko Lyons* ([2014] IECCA 27):

„Jest nieomal aksjomatem, że osoba, która czynem zabronionym powoduje u innej osoby uszczerbek lub wyrządza jej szkodę, jest w sposób odrębny i oddzielny zobowiązana do pełnego naprawienia szkody w postępowaniu cywilnym. Chodzi tu o odpowiedzialność cywilną niezależną od odpowiedzialności karnej skazanego”.

49 Pozostawiając bowiem poza zakresem rozważań możliwość zasądzenia odszkodowania karnego, wysokość odszkodowania, jakie sprawca będzie obowiązany wypłacić z tytułu takiej odpowiedzialności deliktowej, zostanie najpewniej ustalona na podstawie opracowanego w 2021 r. przez Judicial Council (radę sądownictwa, Irlandia) dokumentu pt. „*Personal Injury Guidelines*” (wytyczne dotyczące uszczerbku na zdrowiu), w którym skatalogowano wysokość zadośćuczynień za szkodę niemajątkową, jakie jej zdaniem mogą zostać przyznane ex aequo et bono z tytułu różnego rodzaju uszczerbków na zdrowiu.

50 W wyroku *DDP przeciwko Stephen Duffy* ([2023] IESC 1) Supreme Court (sąd najwyższy) podkreślił znaczenie wyroku *BV* i orzekł, w pkt 67:

„[Trybunał] stwierdził również, że kwota »sprawiedliwej i odpowiedniej« kompensaty dla ofiar przestępstw niekoniecznie musi być taka sama jak kwota, która może zostać zasądzona od sprawcy tytułem całkowitego naprawienia szkody. Stanowi ona raczej wkład w naprawienie poniesionej szkody majątkowej i niemajątkowej. Państwa miały ponadto możliwość zapewnienia stabilności finansowej swoich systemów. Kwota kompensaty powinna jednak uwzględniać powagę konsekwencji, jakie przestępstwo ma dla ofiary, i nie może być »czysto symboliczna lub oczywiście niewystarczająca«”.

KONIECZNOŚĆ WYSTĄPIENIA Z ODEŚLANIEM DO TRYBUNAŁU SPRAWIEDLIWOŚCI

51 W świetle powyższego sąd odsyłający uważa, że konieczne jest uzyskanie wyjaśnień, czy dyrektywa w sprawie kompensaty zobowiązuje państwa członkowskie do wypłaty ofiarom kompensaty zarówno za szkodę majątkową, jak i niemajątkową. Czy zidentyfikowane przez Trybunał w wyroku *BV* „*istotne elementy*” stanowią standardy minimalne, które muszą być spełnione, aby system

kompensaty mógł zapewniać „sprawiedliwą i odpowiednią” kompensatę ofiarom umyślnych przestępstw w rozumieniu art. 12 ust. 2?

- 52 Jeżeli tak jest, to sąd odsyłający uważa również, że należy wyjaśnić, jakiego rodzaju szkody są objęte zakresem pojęcia „szkody niemajątkowej”, a w szczególności czy obejmuje ono doznaną przez ofiarę „krzywdę”? Krótko mówiąc, czy państwa członkowskie są zobowiązane do przyznania pewnej kompensaty za krzywdę?
- 53 Wreszcie z wyroku **BV** jasno wynika, że „sprawiedliwa i odpowiednia kompensata” w rozumieniu dyrektywy w sprawie kompensaty niekoniecznie odpowiada odszkodowaniu, jakie może zostać zasądzone od sprawcy przestępstwa na podstawie Personal Injury Guidelines (wytycznych dotyczących uszczerbku na zdrowiu). Sądowi odsyłającemu wydaje się jednak, że konieczne jest wyjaśnienie relacji między, z jednej strony, pełnym naprawieniem szkody (mianowicie odszkodowaniem, które najpewniej zostanie zasądzone od sprawcy na rzecz ofiary) a, z drugiej strony, kwotą stanowiącą „sprawiedliwą i odpowiednią kompensatę” w rozumieniu dyrektywy w sprawie kompensaty.

POWODY WYSTĄPIENIA Z ODEŚLANIEM

- 54 Wszystkie strony postępowania przed sądem odsyłającym podnoszą, że do rozstrzygnięcia powyższych kwestii powstałych w postępowaniu procesowym sąd odsyłający będzie potrzebował pomocy Trybunału w zakresie wykładni art. 12 ust. 2 dyrektywy w sprawie kompensaty.
- 55 Sąd odsyłający przyznaje, że w następstwie wydanego przez Trybunał wyroku **BV** konieczne jest uzyskanie dalszych wyjaśnień w przedmiocie tego, czy system, który zakazuje wypłaty kompensaty za krzywdę w przypadkach, w których nie dochodzi do śmierci, jest niezgodny ze zobowiązaniami spoczywającymi na państwie na mocy art. 12 ust. 2 dyrektywy w sprawie kompensaty, a jeżeli tak jest, to jakimi kryteriami powinien się posłużyć sąd odsyłający, aby oszacować zadośćuczynienie za „krzywdę”.
- 56 Sąd odsyłający uzyskał informację, że przed High Court (wysokim trybunałem) toczy się około 17 odrębnych spraw, w których podniesiono tę samą kwestię. Wskazówki, jakich Trybunał może udzielić w niniejszym postępowaniu, będą przydatne również dla rozstrzygnięcia tych spraw.
- 57 Aby móc się ustosunkować do powyższych kwestii, które powstały w postępowaniu procesowym, sąd odsyłający zwraca się do Trybunału o dokonanie wykładni art. 12 ust. 2 dyrektywy w sprawie kompensaty i o udzielenie odpowiedzi na poniższe pytania.

PYTANIA PREJUDYCJALNE

- a) Czy ze spoczywającego na państwach członkowskich na mocy art. 12 ust. 2 dyrektywy 2004/80/WE („dyrektywy w sprawie kompensaty”) zobowiązania do

zagwarantowania „sprawiedliwej i odpowiedniej” kompensaty dla ofiar umyślnych przestępstw z użyciem przemocy wynika wymóg, aby ofiara uzyskała kompensatę zarówno za szkody majątkowe, jak i niemajątkowe w rozumieniu wyroku *Presidenza del Consiglio dei Ministri/BV* („wyroku BV”) (C[-]129/19, EU:C:2020:566)?

b) W przypadku udzielenia odpowiedzi twierdzącej na pytanie a): jakiego rodzaju szkody są objęte zakresem pojęcia „szkody niemajątkowej”?

c) W szczególności, czy doznana przez ofiarę „krzywda” jest objęta zakresem pojęcia „szkody niemajątkowej”?

d) W przypadku udzielenia odpowiedzi twierdzącej na pytania a) i c): jaki związek, w świetle faktu, że państwa członkowskie są zobowiązane zapewnić, iż ich systemy są stabilne finansowo, powinien łączyć „sprawiedliwą i odpowiednią” kompensatę przyznawaną ofierze na podstawie dyrektywy w sprawie kompensaty oraz odszkodowanie z tytułu czynu niedozwolonego, jakie zostałyby zasądzone na rzecz tej ofiary od odpowiedniego sprawcy przestępstwa jako od sprawcy czynu niedozwolonego?

e) Czy kompensata przewidziana dla ofiar umyślnych przestępstw z użyciem przemocy na podstawie „Scheme of Compensation for Personal Injuries Criminally Inflicted” [systemu kompensat za uszczerbki na zdrowiu doznane w wyniku przestępstw] („systemu”) może zostać uznana za „sprawiedliwą i odpowiednią kompensatę dla ofiar” w rozumieniu art. 12 ust. 2 dyrektywy w sprawie kompensaty, jeżeli ofierze zostaje przyznana kwota 645,65 EUR tytułem kompensaty za poważny uraz oka skutkujący trwałym upośledzeniem wzroku?

STANOWISKO SĄDU ODSYŁAJACEGO

58 W wydanych przez Trybunał zaleceniach dla sądów krajowych dotyczących składania wniosków o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym (2019/C 380/01) wskazano, że sąd odsyłający może przedstawić krótko swoje stanowisko co do odpowiedzi, jakiej należałoby udzielić na postawione pytania prejudycjalne, ponieważ może być ono użyteczne dla Trybunału.

59 Stanowisko sądu odsyłającego w przedmiocie kwestii podniesionych w pytaniach a)–c) jest następujące:

Trzy poczynione przez Trybunał odniesienia (w pkt 60, 64 i 69 **wyroku BV**) do „sprawiedliwej i odpowiedniej kompensaty” obejmującej również, w sposób wyraźny, a także obok „szkód majątkowych”, „szkody niemajątkowe”, zdecydowanie sugerują, że nie można całkowicie wyłączyć kompensaty za „szkody niemajątkowe”.

Na płaszczyźnie koncepcyjnej szkody niemajątkowej nie da się odróżnić od „krzywdy”, w przypadku której przyjmuje się, że należy ją wyrównać

w drodze zadośćuczynienia stanowiącego sprawiedliwą i godziwą rekompensatę pieniężną.

Ponadto w pkt 64 **wyroku BV** Trybunał orzekł, że przyznana ofiarom kompensata stanowi „*wkład w naprawienie poniesionej przez nie szkody majątkowej i niemajątkowej*”. Następnie Trybunał wskazał, że taki wkład może zostać uznany za „*sprawiedliwy i odpowiedni*”, jeżeli wyrównuje w odpowiednim zakresie „*cierpienia*”, na które ofiary zostały narażone. Wzmianka o „*cierpieniu*” również zdecydowanie sugeruje, że „*krzywda*” powinna zostać wyrównana przynajmniej w pewnym zakresie.

Wreszcie trudno jest zrozumieć, jak można by twierdzić, że kompensata uwzględnia „*powagę konsekwencji*” dla ofiar (co odnotowano w pkt 63 i 69 **wyroku BV**), jeżeli całkowicie wyłączone byłoby zadośćuczynienie za „*krzywdę*”.

Aby zatem kompensata dla ofiary mogła zostać uznana za „*sprawiedliwą i odpowiednią kompensatę*” w rozumieniu art. 12 ust. 2, musi ona obejmować pewien wkład w naprawienie „*krzywdy*”.

22 marca 2024 r.

DOKUMENT ROZOC